

Delavska

GLASILO

PRAVICA

KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Socialno vprašanje je vzgojno vprašanje

»Kultura vseh držav sloni v prvi vrsti na religiji; kjer se vera v njo zmanjšuje, kakor v poslednjih časih rimske republike ali vladavine Ludvika XV., tam se hitro pogreza red in pravica, temelji države so postali gnili in oznanjajo njeno propast.«

Karl Marxov socializem sloni na nauku materialističnega pojmovanja, ki uči: Materialne proizvodilne sile in življenjske razmere so vrelci pravice, morale, modroslovja in religije. Z drugimi besedami: Človek v njegovem pravnem, moralnem in religioznem življenju je sad materialne proizvodilne sile in gospodarskih razmer. Pravo, pravica in religija, niso torej božji zakoni. Za Boga v krščanskem smislu, ne pušča ta misel nobenega mesta. Dovolj jasno piše Marxov sotrudenik in soustanovitelj družabnega komunizma Engels: »Temeljito je snovna (materialna) in socialistična veda odklonila vsak dualizem (dvojnost). Za njo ni Boga, ne duhovne neamrjoče duše, ničesar materio obvladajočega in določajočega. Iz tega je razvidno, da je komunizem pravi sin ko Marxa in Engelsa, ker se točno drži tega nauka. Znano je, da je Engels dajal v svojih delih redno pobudo za socialno-komunistična načela, in da mu je sledila velika masa ljudstva. Kapitalizem je skrbel zato, da je delovno ljudstvo v svojem obupu šlo za vsakim človekom, ki je nastopal za njegovo materialno izboljšanje. Socialno pobudo so prav za prav upirali kapitalisti s svojim krutim postopanjem nasproti svojim lastnim dobrotnikom in vzdrževalcem — delavcem. Načrt za borbo proti izrabljanju delavcev je prišel pa iz vrst Marxa. Žalostno pa resnično!

Krščanski socializem, ki se je rodil pred skoro dva tisoč leti, je bil skrit v cerkvenih knjigah in se v javnem življenju kot odločen nasprotnik izkoriščanja dela in delovnega ljudstva ni dovolj pojavljal. Bili so prvi kristjani, ki jim je bila naloga, odpraviti najhujše piske na siromašno ljudstvo. Bili so cerkveni učenci, ki so obsojali izkoriščanje bližnjega, toda prva gorečnost je minula. Tako je imel kapitalizem ob svetovno prevratnem času strojnega gospodarstva pristo pot svojih volj. Nastopili so kasneje za krščanska načela v gospodarstvu škof Ketteler v splošnem razmerju, in za povzdig rokodelstva duhovnik Kolping, ki je bil prej čevljarški pomočnik. Oba sta po svojih močeh delala na tem, da se popravi moralni duh ljudstva, in da vzveveta na polju dela blagostanje. Ko je končno katoliška Cerkev, oziroma njen predstojnik papež Leon XIII., izdal okrožnico o delavskem vprašanju, se je zganila javnost in začela razmišljati o socialnem vprašanju. Iz te enciklike izvira tudi naša jugoslovanska strokovna zveza, ki zastopa krščanski socializem, ki sloni na kvadrirani pravni zakon in naravnega prava.

Krščanski socializem je izpeljiv, ker stoji na stališču pravičnosti in uveljavljanju poštenega dela v javnem gospodarstvu. Krščanski socializem hoče družabni gospodarski red, v kate-

Z nekim tovarišem sva se peljala v Ljubljano. Predvsem povem, da njegovo ime ne bom izdal, sicer ne bi bilo kaj hudega, vendar se mi zdi boljše tako, da imena ne povem. Predstavim pa vam ga le: rasti je močne, v moških letih je, vesele je narave, pa tudi delaven je in menda me bom preveč povedal, tudi žrtvuje se rad za druge. Malce pa je tudi častihlepen, kar mu pa človek ne zameri, posebno ker od tega nima ničesar, razen gola veselja.

V vozu je bil dolgačas in vročina, ki je bila že neznosna, še prav posebno zato, ker je bil običajni tretjerazredni smrad vse preveč vsiljiv. S tovarišem sva skušala z razgovorom odgnati neveselosti, začela sva govoriti o tiskarski stroki kar na vsem lepem.

Ti si stavec, mi pove tovariš. Pritrdil sem mu, pa čeprav sem tiskar. Je pač tako, da ljudje v svetu vedo le za stavec in mi tiskarji jim to ne zamerimo. Torej stavec sem. Na prijatelju vidim, da ima neko posebno željo, a zaenkrat še noče z njo na dan. Zato se pogovarjava le o različnih malenkostih. Tako se tovariš na primer huduje na tiskarne, da pustijo včasih prazna mesta v časopisu in da uredniki nimajo več okusa, ker namreč dovolijo med ideološkimi članki reklamo za list ali pa opozarjajo naročnike na neplačano naročnino. To po njegovem pač ni noben napredek in grdo izključevanje mesta ne delajo sodobnemu tiskarstvu nobene časti. — Po kratkem odmoru pa začne znova, zdaj tišje in nekam zaupljivo. Ti Jurač, mi pravi, ali mi ne bi mogel napraviti kakšno diplomo? — Diplom, ga vprašam, kakšno neki in kaj bi z njo? — Kakšno, toda z zlatimi črkami, z okraski, med katerimi bi bila ženska postava, ki bi držala v roki venec. — Vsekakor se mu moram smejati, prijatelj očividno misli, da so imejitelji takih diplom obnem tudi naročniki, zato mu enostavno povem, da to ne gre. — Zdi se mi, da bi rad imel kakšno častno diplom. Prijatelj, to se vendar dobi na drug način, za to je treba imeti zasluge. Za tako častno priznanje je vendar treba nekaj žrtvovati! — Kakor da bi ga zbudil iz lepih sanj, tako me je gledal. Skoraj mi ni verjel. Naposled mu ni preostalo drugega, kakor da se prične zanimati, kakšne so te žrtve in zasluge in kakšna bi bila zanj najkrajša pot, da bi prišel kdaj do take pisane diplome.

Sedaj sem začel razmišljati najprej o njegovih zmožnostih. Na primer galsilec bi že lahko bil, vendar je prestar in za dolgo zvesto članstvo ne bi prišel v poštev. S politiko bi morda še kaj bilo, toda moj tovariš je navaden

rem bo držalo načelo: »Kar ti nočeš, da kdo tebi stori, tega tudi ti drugemu ne stori.« Tu notri je zapopadeno vse, kar je mogoče v urejenem družabnem življenju. Ko se to doseže, potem bo delo lažje in bo dobilo svojo pravo vrednost. Kapital bo postal pravo narodno gospodarstvo, kjer se delovnemu ljudstvu ne bo treba kriviti in lomiti hrbtenic pred kapitalisti. Delavci in delodajalci bodo eno. Vsi bodo gledali na procvit podjetja, ker bo to v korist vseh. Tako bi bilo člo-

Častna diploma

Branje za vesele, pa tudi žalostne čase

delavec in če bi kot tak tudi imel politične zmožnosti, ne bi bil od nikogar cenjen in upoštevan. Škoda, da ni pevec; kot tak bi nemara nekoč dobil diplom. Ostalo je torej samo sledeče: tovariš, strokovnega dela se opriji! Začni se zanimati za delavska vprašanja, poglobi se v skrivnost socialnih vprašanj, organiziraj tovariše v tovarni, postal boš zaupnik, posreduje pri podjetniku, skušaj izboljšati razmere v fabriki, vadi se v govorništvu, predavaj na domačih sestankih, pojdi na delavske shode... Tovariš je kar zija. To vse naj bo potrebno, da pride do take pisane diplome? — Tudi jaz sem se nasmeljal in nič mi nisem hotel povedati, da bo še potem vprašanje, če bo diplom doblil, dasi si jo bi morda »zaslužil«.

Potem sva prišla v Ljubljano in preden sva šla vsak svojo pot, je povedal, da bo o tem še razmišljal in nemara se bo potem odločil izvesti vse to, da bi naposled prišel do kakšne častne diplome.

Minilo je precej časa, preteklo je precej vode. V času, ko so idealni tisti, ki nimajo nič in oznanjajo zavednost ter vztrajnost o načelih onih, ki se od tega vsak dan na svojevrsten način odстранjujejo, v takih časih pač človek lahko pozabi na tak malenkosten razgovor. S svojim tovarišem se že dolgo nisva videla. Če je vse to upošteval, kar sem mu naročil, potem mu to ne bo škodovalo, pa če tudi ne bi dobil diplome. Verjetno pa je, da je na vse to že pozabil, saj se tudi on v svojem krogu bori za obstoj skupine, rešuje posameznike in si razbija glavo z vprašanjem glede denarnih sredstev, ki ne pridejo od nikoder. Da, nasprotno časopisje ima prav. Že od leta 1932. se potapljam v vsako leto se ponovi isto: ni jih več, ostanki razbite ladje so še ostali... In tako je tudi verjetno, da je ta tovariš že odjadril na drugo stran, kjer nimajo take težave kakor mi. Končno ga je tudi lahko premotilo pisanje njihovega časopisja, ki temelji na goli resnici, kakor se to oznanja in ki poroča o armadi tisočev, zbranih v modernem gibanju, ki je zraslo iz potreb slovenskega ljudstva, ki je, kakor znano, narod beračev. Pa še druge verjetnosti so, da je za nas izgubljen in da se sploh ne bova več srečala.

Pa se je zgodilo, da sva zopet prišla skupaj! O, Bog te živi! Kako se kaj imaš? Vreme je čisto lepo, kaj ne? — Na njegovi suknji je bil zataknjen znak krščanskega socialista. Hvala Bogu, ni še izgubljen, sem zinil preglasno. (V času, ko se tako rušimo in razletavamo, je to neizmerno važno!) Kar kmalu sva načela razgovor in videti

je bilo, da je postal od takrat zgovornejši, presenetila pa me je tudi njegova bistrost in zrelost o gledanju na različna vprašanja. Ko sva se tako pogovarjala, me je naenkrat vprašal, če poznam Marinčka in Lešnika. Pritrdil sem. Zdaj nekam zaskrbljeno vpraša, kakšna človeka sta ta dva z ozirom na družinske poglede. Nisem ga prav razumel, zato mi pove to stvar jasneje. Vpraša me, ali sta ta dva sovražnika otrok. Kaj še, sem se moral nasmeljati. Ta dva naj bi bila sovražnika otrok. Tovariš, ali ne veš, da jih imata obadva skupaj (seveda vsak s svojo ženo) 17, beri sedemnajst! Kako vendar prideš na kaj takega!? Zdaj začne razmišljati in končno mi pove, da ga je nekdo napadel zaradi tega, ker se družil s takimi ljudmi, ki so proti številnim otrokom in ki so bili zaradi tega obsojeni.

Končno prideva na stvarnejše polje in tovariš mi začne pripovedovati o svojem strokovnem delu, ne omenja joč pri tem, da je to začel potem, ko sem mu jaz svetloval na osnovi njegove skrivnostne želje...

Zvedel sem, da ste že pred časom izvedli v vašem podjetju organiziranje delavstva v naši strokovni organizaciji, sem napeljal na drugo stran razgovor. — Da, srečen sem, da se mi je to po napornem delu posrečilo, neizmerne važnosti je to za vse delavstvo v tovarni in še za ves okraj. — Zdaj mi začne pripovedovati, kako vsestransko se je trudil, da je delavstvo končno doseglo izboljšanje položaja. — Najprej sem se trudil, da sem dobil nekaj sodelavcev, ki so me podpirali, da se nam je posrečilo uveljaviti kolektivno pogodbo, po kateri dobijo naši delavci v enem letu nad deset tisoč dinarjev več. Potem je uveljavljena socialna zakonodaja, za nadure dobijo delavci 50%, bolniški teden imajo plačan. Zdaj se še borimo za izboljšanje družinskih plač in podobno. Na drugi strani sem začel skrbeti za delavsko izobrazbo. Na številnih sestankih smo razpravljali o vsem, do česar ima delavec pravico, a tega zaradi svoje nevednosti do sedaj ni znal izrabiti. Začel sem hoditi tudi k sosednim skupinam, kjer sem storil isto kot doma; dvigal sem delavsko zavest, pomagal, kjer je bilo treba. Nad vse se pa trudim, da bi mogel dopovedati ljudem, da je za nas krščanski socializem rešitev, da zmoremo vse storiti pod našo zastavo kar delavstvo pričakuje in kar mu je v dobro. — Odlično voziš, sem moral po njegovem navdušenem govorjenju poudariti. Marsikaj dobrega si potem že storil, v kulturnem in gmočnem oziru si izdatno pomagal svojim sodelavcem in seveda končno tudi sebi. — Da bi se pa še malo pošalil, sem ga nalašč opomnil na željo, ki jo je gojil v sebi pred dalj časa. — Saj res, diplom, je vzkliknil in se zasmel. Kaj hočeš, tak sem bil nekoč. — Bilo mi je do parade, navduševal sem se od nedelje do nedelje, gledal gaspodo, ki je govorila o potrebi in perečih vprašanjih našega naroda. Jaz pa sem ostal le delavec in bolj ko sem se tega zavedal, bolj sem se oddaljil od vsega tega. — In tako si pozabil na željo dobiti si kdaj častno diplom. — Pozabil... Ostale so samo še sanje... (Nadaljevanje na 2. strani.)

Jože Gostinčar.

»Šuft«

Denunciant je že od nekdaj veljal za najnižji izmeček v človeški družbi. Njegova duša je pač podla in nizkotna. Tudi nagib denunciantstva je umazan: egoizem, ošabnost, maščevanjaželjnost.

Pri vseh narodih je denunciant zaničevan in osvrtačen. Najbolj značilen ime so mu dali Nemci. Njihov pregovor pravi, da je denunciant največji šuft v deželi. Slovenci nimamo tako točnega izraza za denuncianta. Ime baraba je prenebel. Ime šuft je bolj točen in značilen.

Šuft-denunciant nam je prišel na misel zaradi tega, ker se denunciantstvo vedno bolj pogosto pojavlja v obratih, pa tudi v javnosti. Celo v časopisih zasledimo znake denunciantstva.

Taki pojavi so znamenje duhovnega propadanja. Da kdo postane denunciant, mora biti moralno propal človek. Moralni defekti je prav za prav na obeh straneh. Na primer tovarna. Delavec, ki bi rad imel razne ugodnosti, pa si jih z lastnim delom ali sposobnostjo ne upa pridobiti, se zateče k denunciantstvu. Začne tožiti svoje tovariše. Ali upravičeno ali neupravičeno, ta okolnost ne igra vloge. Slabo spričevalo svoje notranjosti daje pa tudi tisti podjetnik ali njegov zaupnik, ki se poslužuje denunciantov. Delavstvo kmalu ugotovi razne denunciantne, jim odtegne svoje zaupanje in spoštovanje, zlasti pa obračuna z njimi ob prvi priliki, ki se mu nudi. Dejstvo je, da pošteno, zavedno delavstvo vzdrži tudi take boje, dočim denunciant prej ali slej klavrno konča.

Toda denunciant ne ostane samo v obratu. Večkrat se preseli iz obrata v javnost. Zlasti v politiki ga najdemo. Včasih nastopa celo javno, brez sramu. Se celo priklanjajo se mu in ga časte, vsaj na videz.

Političnega denuncianta srečavamo, zlasti zadnje čase, v časopisju. Seveda se ne predstavi kot tak. Obloče se v obleko najdostojnejšega človeka. Dobriča se oblastem, delavstvu, narodu, še celo krščanski pušleci si vtakne za klobuk. Približno tako nastopa kot kak visoki inteligent, ki je spremljal visokega cerkvenega dostojanstvenika. Pa je namenoma tako napravil, da je padele na tla rožni venec, ko je potegnil iz žepa robec.

Vendar vsi ti spadajo v vrsto šuftov. Ne pomaga nič. Četudi so na boljših mestih; četudi se delavstvo trase pred njimi, ker se boji zlih posledic; četudi ima mogočne zaščitnike, vendar so v očeh in dušah poštenih ljudi — šufti.

Šufti so posebno poglavje in posebni tipi v človeški družbi. So znak bolezni, in sicer težke bolezni človeštva. Čim več je šuftov, tem težja je bolezen; čim manj šuftov, tem bolj zdrava je družba. Danes je zelo veliko šuftov. Torej znamenje, da je družba zelo, zelo bolna.

V boj proti šuftom bi moral iti vsak pošten človek. Posebno poklicano pa je tisto gibanje, ki ima na čelu svojega programa — poštenost. V našem članstvu moramo odvratnost proti šuftom tako vzgojiti, da bo vsak, če le sliši ime denuncianta, vznemirljen od gnusa in preziranja. Kajti če bo postala ta odvratnost že kar značilna lastnost našega gibanja, se bo vedno bolj širila in bo zavzemala vedno večji obseg. Končno mora postati vpliv tako odločilen, da bo prevzel ves obrat.

Odvratnost proti šuftom se pa mora razširiti tudi v javnosti. Če drugega ne, bomo dosegli vsaj to, da se bo zavedala, da je tukaj boj proti šuftom, da jih poznamo in da ne morejo ostati skriti, pa naj se skrivajo za tako ali tako sredstvo. Truditi se moramo, da se bo tudi v našem narodu uveljavil rek: Denunciant je največji šuft v deželi.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Ono noč se mi je sanjalo, da sem bil narodni poslanec. V neki občini svojega volilnega okraja sem imel shod, kjer sem govoril o najvažnejših vprašanjih tega kraja. Udeležba je bila sijajna, navdušenje izredno! In tem ljudem sem govoril o nujni potrebi, da si regulirajo vaški potok, kmetom sem povedal, da je nujno potrebno, da končno pride do agrarne reforme, gasilskemu društvu sem poklonil lep znesek za novo brizgalno, državnim uradnikom sem obljubil, da bomo interveniral na merodajnem mestu za izboljšanje njihovega položaja, hvalil sem potem še zavednost volilcev, povzdigu-

Razprava o II. skupini rudarske zadruga

V »Delavski politiki« od 10. t. m. se družje Pliberšek pritožuje, da je II. skupina in ves zaupniški sistem izpodkopan ter da bo to imelo nedogledne posledice in škodo za rudarsko delavstvo.

Prav radi verjamemo, da takega sistema kot je bil v praksi do sedaj, ne bo več in si ga gotovo nihče, razen nekaj posameznikov ne želi več nazaj. Ako se kot delavci iskreno na vseh popriščih javnega udejstvovanja borimo za demokracijo, je prav, da se ta končno najprej uveljavi v delavskih ustanovah, kot je to tudi II. skupina.

Odkrito moramo priznati, da je JSZ že dalj časa vodila zahtevo, da se pravila II. skupine rudarske zadruga popravijo, ker ne ustrezajo več razmeram časa. Ta zahteva je predvsem utemeljena v tem, da je izvesti remediuro v volivnem sistemu. JSZ je postavila zahtevo, da se v okviru pravil II. skupine in rudarskega zakona izpopolni in popravi volivni sistem, ki naj bo strogo demokratičen, kakor je tudi za volitve delavskih obratnih zaupnikov na podlagi »Navodil«. Pri tem pa je JSZ postavila tudi zahtevo, da naj mandati delavskih zaupnikov trajajo tri leta, ker je nepotrebno in stvari škodljivo, da se vrše volitve vsako leto. To zahtevo je JSZ postavila tudi za volitve delavskih obratnih zaupnikov, ki se volijo na podlagi »Navodil« in se bomo zato borili tudi v bodoče.

V kolikor smo informirani, II. skupina ni likvidirana. Rudarsko glavarstvo, se je na podlagi ministrske uredbe, poslužilo za izvedbo volitev obratnih zaupnikov volivni sistema, ki velja za obrate, kateri spadajo pod nadzorstvo Inspekcije dela. Kako bo vsa stvar urejena tako glede II. skupine in njenih pravil, je stvar bodočnosti. Težava je samo v tem, da stojimo pred preureditvijo notranje državne uprave, kar bo imelo za posledico tudi prenos raznih socialnih političnih kompetenc iz državne uprave na banovine.

Čim bodo pa te stvari urejene, se bo gotovo uredilo tudi to vprašanje. Delavske strokovne organizacije bodo

zato imele še dovolj časa, da bodo stavile svoje predloge in jih tudi primemo utemeljile.

Gotovo je, da bo izvršena v pogledu organizacije in poslovanja II. skupine temeljita sprememba. Ako se vrše spremembe in preurejajo druge delavske ustanove, je menda prav, da se tudi II. skupina. Kar je bilo pred 42 leti, danes ni več aktualno in je gotovo potrebno remediuro.

JSZ bo tudi v tem pogledu kot doslej storila vse, da bodo zaščiteni interesi rudarskega delavstva, ne pa morda kakih posameznikov.

Naši občni zbori

Po naših skupinah so se pričeli občni zbori. Na občnih zbore se ne daje le pregled o delu preteklega leta, ampak odseva iz njih tudi duševna jakost ali nejakost članstva.

Ako presojava občne zbore naših skupin iz tega vidika, moremo iz dosedanjega poteka sklepati, da je naše članstvo notranje konsolidirano in utrjeno. Zaveda se, da organizacija ni društvo, ampak da pomeni organizacija stalno borbo. Na eni strani borba za boljši gospodarski položaj, na drugi strani borba, da zajame v delavsko miselnost celega človeka.

Strokovni organizaciji ne zadostuje le delna predaja člana, ampak zahteva njega celega. Kajti le na ta način more vzgojiti člana v zavednega delavca in ga napraviti borca za največje dobrine človekove, borca za svobodo, poštenost, pravičnost in požrtvovalnost. Zlasti pa je v pravi strokovni organizaciji razvit smisel za skupnost. Lastna korist se umakne skupni koristi.

Če se poglobiš v občne zbore skupin, moreš ugotoviti, da se te lastnosti vedno bolj odražajo od članov. Sicer ne še stoo odstotno, vendar pa je napredek leto za leto večji. Nekak duševni član izžareva iz njih. Z velikim pogumom se pripravljajo na boje prihodnjega poslovnega leta. V članstvu ni defenzivnosti, ampak ofenzivnost. Značilno za članstvo naših skupin je tudi to, da prihaja v vodstvo

Danes je tedaj še mnogo prezgodaj govoriti o ukinitvi najstarejših socialnih pravic rudarjev, kajti to po našem mnenju ni posebna socialna pravica, da dobi večinska lista vse zaupnike, druge liste, pa tudi če imajo več sto glasov, ostanejo brez vsakega zaupnika.

Kaj in koliko rudarji komu zaupajo, posebno dosedanjim zaupnikom, je poglavje zase. To vprašanje bodo gotovo prav dobro razčistile volitve.

Eno je pri vsem tem gotovo važno. Volitve zaupnikov se bodo vršile po sistemu, ki omogoča absolutno svobodno in tajne volitve. To je za nas osnovno vprašanje pri reorganizaciji II. skupine, za vse ostalo pa se bomo, v kolikor nam bodo dali rudarji zaupanje, trudili, da uredimo kar bolje in koristneje za rudarsko delavstvo.

vedno več mladih sil. In tako je tudi prav.

Z eno besedo: Občni zbori dokazujejo, da ni treba biti JSZ v strahu. Aktivnost naših članov raste. Znamenje neusahljive življenjske sile. Ta življenjska sila bo zajela v svoj krog vedno več borcev. S tem bo pa tudi vedno bolj prodirala ideja o demokraciji, ljubezni in pravičnosti.

Pa naj sledijo poročila naših skupin:

Kozarje. Naša skupina je imela svoj občni zbor dne 10. februarja tega leta v običajnih prostorih. Izvoljeni so bili tile tovariši: predsednik Alojz Babnik, podpredsednik K. s. Jakob, tajnik Taler Andrej, tajnikov namestnik Oblak Fr., blagajnik Rebolj Bernard. Delegat za občni zbor JSZ Taler Andrej.

Stahovica. Občni zbor organiziranega delavstva, ki je zaposleno pri meščanski korporaciji na žagi in v gozdu, je bil 11. februarja 1940 v gostilni pri »Korelnu«. Iz poročilo funkcionarjev organizacije je razvidno, da je skupina zelo živahno delovala. Seveda funkcionarji bi želeli, da bi se članstvo še bolj zanimalo za organizacijo. Občnega zbora se je udeležilo nad 80 odstotkov članstva. Za bodoče leto je bilo izvoljeno sledeče vodstvo: predsednik Močnik Jože, podpredsednik Jelenič Jakob, tajnik Alpner Pavel, blagajnik Ajdovec Fran, odbornika pa: Uršič Janez in Uršič Fran; gospodar Dobovšek Valentin. Nadzorstvo: Spruk Fran, Kemperle Janez, Trobešek Miha. Delegati za občni zbor JSZ: Močnik J., Jelenič Jakob in Alpner Pavel. Organizacijski obratni zaupniki: za žago Balantič Janko, za zabojarino Šlebir Marija, za skladišče Uršič Franciška, za gozdne delavce vodje posameznih skupin. Dosedanji predsednik tovariš Zagar Franc, ki je vodil zelo požrtvovalno več let skupino, je odklonil ponovno izvolitev in je prepustil vodstvo mlajši moči. Upamo pa, da bo tudi v bodoče podpiral skupino s svojo izkušnostjo. Skupina je dobila tudi v novem predsedniku in v ostalih funkcionarjih sposobne in zavedne voditelje. Poleg zastopnika centralne se je udeležil občnega zbora še zastopnik krščanske delavske mladine. Članstvo je soglasno sprejelo predlog, da prispeva vsak član JSZ za krščansko del. mladino 50 par na mesec.

Črna. Občni zbor delavstva podjetja Črna Kaolin je bil 11. februarja 1940 ob 2 popoldne in je bil morda eden najlepših odkar obstoja skupina. Udeležba je bila skoraj stoo odstotna. Članstvo je zvesto poslušalo poročila svojih funkcionarjev. Tudi je odobraval nasvete zastopnika centralne, ki je opozoril, da se mora delavstvo vedno bolj strniti, če hoče premagati vse zapreke, ki se mu stavljajo v podjetju in izven njega. Z navdušenjem je poslušalo zastopnika krščanske delavske mladine, ki je govoril o potrebi organiziranja delavske mladine. Soglasno je bil sprejet njegov predlog, da naj prispeva vsak član strokovne organizacije za krščansko delavsko mladino 50 par mesečno.

naj tudi skuša pridobiti vsaj enega novega člana. Vsak naj ima pred očmi nalogo, da moramo ob letu pridobiti najmanj to, kar smo sedaj izgubili. Pa še prej bomo imeli priliko popraviti, kar smo sedaj zgrešili. Drugi mesec bodo volitve v bratovsko skladnico, pri katerih se moramo bolje izkazati, kot pa smo se sedaj. Naj nam sedanji poraz ne vzame poguma, temveč naj nam služi kot opozorilo, čim večji vnemi in delavnosti za organizacijo in boljši kos kruha.

Izid volitev pri KID na Jesenicah

Volitve obratnih zaupnikov pri KID na Jesenicah so prinesle s svojimi rezultati precejšnje presenečenje. In to kljub temu — oziroma ravno zato, ker niso prinesle nekakih posebnih sprememb. Rdeči, za katere se je splošno mislilo, da bodo nekoliko padli ter so tudi sami s tem računali, so porasli za dvajset glasov na 1629 glasov in obdržali svojih osem zaupnikov. Kaj je vzrok, da so proti vsakemu pričakovanju obdržali svoje pozicije, je težko reči. Strokovno delo njihove organizacije tekom zadnjih dveh let ni vredno omembe in prav gotovo ni bilo za podlago volilcem, ki so oddali rdeče glasovnice. Če človek gleda to stvar s tega vidika, se mu nehoti vsiljuje misel, da so nekateri gledali na volitve s popolnoma drugega vidika. Vrh tega pa še dejstvo, da se je dva dni pred volitvami odstranilo iz Iesenec troje simpatizeriev rdeče liste, kar je imelo močan učinek in je bila to celo »posrečena« propaganda za — rdečo listo.

Plavi pa, ki so pričakovali precejšnje porasta in to popolnoma upravičeno, saj so tekom zadnjih dveh let spravili v tovarno lepo število delavcev, so kljub temu in kljub vsemu hvalisanju o naimočnejši organizaciji in »naiznosobnejših« voditeljih padli za 86 glasov na 793 glasov in obdržali

joč moč in rast našega naroda in — postal sem čez tri tedne častni član občine in gasilskega društva. V sanjah sem videl na steni dve diplomii. ... V dokaz hvalečnosti... v priznanje za njegove neizmerne zasluge... Častna diploma! — Ko sem se zbudil, so moje oči, še čisto zbegane, pogledale na tisto mesto, ki pa je bilo prazno. Dobro se še spominjam: bila je pustna nedelja, žena je že kuhala zelje in otroci so se hoteli že našemiti. — Popoldan pa si gotovo nekoliko počastil pust, sem ga vprašal. — Ni bilo časa, je zamahnil tovariš. Po maši smo imeli sejo, popoldan pa sem se odpeljal na sestanek k sosednji skupini.

Jože Jurač.

Po naših krajih

Trbovlje

Rudarji, odločevali boste! Volitve vaših obratnih zaupnikov so pred pragom. Vršile se bodo 3. marca. Rudarsko delavstvo bo odločilo, kateri in kako zaupniki jih bodo v bodoče zastopali. Pri vseh dosedanjih volitvah zaupnikov je delavec-rudar postopal tako, da je volil vedno one ljudi, katere je že drugi dan kritiziral. Volil tudi take, ki so znali veliko obetati in mnogokrat malo delati. Volil je take, ki so znali kričati, ko pa je bilo potrebno dejansko delo, so pa običajni, umsko preslabotni. Volil je tudi take, ki so samo pred volitvami kazali delavstvu lep obraz, po volitvah pa se brigali samo za svoj ožji krog ali delali samo za svoj lastni namen.

Sedanje volitve obratnih zaupnikov se vrše na demokratični osnovi, pri katerih si bo lahko vsaka strokovna organizacija postavila listo ljudi, ki jih smatra za najboljše. Da je do teh demokratičnih volitev po štiridesetih letih vendar prišlo, je zasluga po veliki večini jugoslovanske strokovne zveze, ki je vlagala pri oblasteh resolucije in proteste za odpravo zastarele večinskega sistema po pravilih Rudarske zadruge. Po teh pravilih so mogli sedeti nekateri zaupniki na svojih mestih kar po celih deset in še več let, ker en glas večine jih je posadil za nadaljnja tri leta na funkcijsko postojanko. To pa gotovo ni bilo zdravo, ker je tak zaupnik postal ali oblastnež, ali pa se zaradi dolgotrajnega zaupniškega sedeža polegnil, zavedajoč se, da mu tudi vsake bodoče volitve v to ustanovo prinesejo gotovo izvolitev. S takim sistemom so nekateri dobili pravi soodločujoči patent nad delavstvom in si celo lastili mnogo let monopol nad rudarskim delavstvom.

Rudarsko delavstvo samo kot tako pa je v take večletne zaupnike izgubilo vse zaupanje, kar je najboljše pokazala zadnja rudarska stavka v Trbovljah in Hrastniku. Oblast je tudi to uvidela in uvedla z uredbo poročni sistem in sistem enoletnega izvajanja mandatov rudarskih izvoljenih zaupnikov ter ustregla intervencijam JSZ za uvedbo poročnega sistema po zakonu za zaščito delavcev, kakor velja za vsa ostala podjetja v državi. Rudarsko delavstvo gotovo nima vzroka tarnati za prejšnjim načinom volitev. Tarnajo samo posamezniki, ki bodo izgubili zaupniški domsturni monopol, pa če je delavstvo z njimi zadovoljno ali ne.

Jugoslovanska strokovna zveza bo pri sedanjih volitvah zaupnikov v rudarskih revirjih postavila svojo listo, ker se zaveda, da bodo njeni izvoljeni zaupniki zastopali delavstvo vsestransko pravično in v danih razmerah uspešno.

Od rudarjev samih pa je odvisno, koliko teh zaupnikov bodo izvolili in si jih tako postavili, da jih v njihovih težnjah zastopajo.

Rudarsko delavstvo stoji danes pred dejstvom soodločevanja, kako in na kak način si hoče pomagati. Kakor si kdo postelje, tako tudi spi!

Rudarsko delavstvo bo moralo prebiti še težke boje, da pride do svojemu poklicu primerne plače. Ta doba bo za njega nastopila v kratkem času.

Njegovi zaupniki pa bodo morali biti oni, ki bodo borbo rudarjev obrnili v pravo smer, v smer, ki bo delavstvu prinesla ono, kar to tudi za tak življenjski poklic potrebuje. Taki delavski možje bodo kot kandidati postavljeni na listo JSZ v vseh rudnikih. Rudar pa bo odločil s svojim glasom ali v svoje dobro ali v svoje slabo. To smo zapisali pravočasno vsem rudarjem v premislek.

Splošni članski sestanek skupine rudarjev bo v sredo 21. t. m. ob 5 popoldne v tajništvu. Pozivamo člane, da prinese vsak s seboj člansko legitimacijo bratovske skladnice. Ne pozabite!

Zagorje

Vse člane strokovne skupine rudarjev in apneničarjev ter ostalih priateljev našega krščanske socialističnega gibanja opozarjamo, da sklicuje za nedeljo dne 25. februarja ob 9 popoldne naša skupina sestanek v gostilni g. Rancingerja. Na dnevnem redu so predstojajoče volitve obratnih zaupnikov in volitve v Bratovsko skladnico. Ker so to važne volitve naših delavskih ustanov, naj ne bo nikogar v naših vrstah, da bi iste omalovaževal in podcenjeval. Posebno opozar-

jamo vse člane na volitve obratnih zaupnikov, ki se vršijo na dan 3. marca, da je volivni sistem preurejen in da je možno vsaki svobodni strokovni organizaciji kandidirati in izvoliti lastne obratne zaupnike. Volitve so tajne, po kandidatih listah, ki ima vsaka svojo barvo. O tem bomo poročali na članskem sestanku. Kdor ne bi mogel priti na sestanek, bo informiran po naših organizacijskih zaupnikih. Naša dolgoletna želja je bila, da pride tudi rudarsko delavstvo enkrat do demokratičnih volitev svojih delavskih zaupnikov. Prejšnji sistem je bil večinski, zato bo to zgodovinski dan za rudarja, ki bo prvi volil tajno in proporcionalno svoje obratne zaupnike! Zato je dolžnost vsakega člana, da se sestanka udeleži, da dobi vsa potrebna navodila. Pripeljite tudi svoje prijatelje na naš sestanek.

Delavsko pevsko društvo »Zvon« priredi v nedeljo 25. februarja ob pol 4 popoldne v kino dvorani velik pevski koncert, na katerega opozarjamo vse članstvo, da ga polnoštevilno posetijo in dajo s svojo udeležbo novih pobud za nadaljnje delovanje svojega zbora. Vstopnice pa bodo na razpolago pri vseh podlagajnikih strokovne zveze rudarjev! K udeležbi vljudno vabi odbor društva Zvon.

Škofja Loka

Vsemu delavstvu tovarne »Šešire« je že znano, da se bodo vršile volitve obratnih zaupnikov za leto 1940. v nedeljo, 18. februarja in sicer od 8 popoldne do 5 popoldne v strojnici tovarne »Šešire«.

Delavci in delavke, zato vsi v nedeljo na volitve. Naj nas ne straši vreme ali slaba pot, le korajžno vsi na volitve.

Delavstvo organizirano v JSZ bo ta dan pokazalo, da razume in zna ceniti prave in preizkušene zaupnike. Želja vsega delavstva je, da bomo napredovali ne pa nazadovali. Vsak naj pomisli, kdo je ustvaril tak položaj v tovarni kakršen je sedaj. Ali mogoče novo ustanovljena organizacija z njihovim zaupnikom. Tu nastane vprašanje: kdo? Na to naj si vsak sam odgovori. Kar pogledamo kaj so storili lansko leto, ali niso bili vedno le ovira, tudi letos ne bo drugače.

Zato delavstvo brez razlike dobro premisli, kaj boš volilo v nedeljo.

Volitve so res določene na nedeljo, pa to nas ne sme nič ovirati. Tudi preko takih ovir gremo, saj smo iz lanskega leta vajeni več slabega kakor dobrega. Lansko leto nismo klonili, zato tudi letos ne bomo. Lansko leto smo šli dvakrat na volitve pa vedno z večjo zavestjo, zato delavci in delavke pojdite tudi letos še z večjo korajžjo in vneto na volitve.

Tovariši in tovarišice, vsi na agitacijo, da bo lista JSZ zmagoslavno izšla iz teh volitev, še bolj kakor lansko leto. V nedeljo vsi na volitve ter oddajmo glas za kandidate na listo JSZ. S tem bomo pokazali našo zavednost in skupnost. Ako bomo imeli prave zaupnike, lahko računamo na napredek za naš položaj v tovarni.

Glasovnica bela, naj ostane cela! Na Svečnico se je poročil naš član tov. Pirc Franc z gđ. Kožuh Marijo. Skupina jima želi obilo sreče in božjega blagoslova.

Ljubljana

Občni zbor skupine gradbenega delavstva, ki je bil določen za nedeljo 25. t. m., se preloži na pozneje. Kdaj se bo vršil, bo pravočasno objavljeno.

Preserje

Redni letni občni zbor naše skupine bo na podlagi razporeda centrale v nedeljo 25. februarja ob 2 popoldne v prostorih gostilne Kriškar v Preserju pri Kamniku. Vse tovariše vabimo, da se tega občnega zbora polnoštevilno udeleže. Prišel bo tudi zastopnik centrale. Istega dne bomo uređili tudi vse potrebno zaradi volitev obratnih zaupnikov in je zato udeležba zelo važna. — Odbor.

Prapretno — Sv. Primož

V podjetju Črna-Kaolin so pričeli uvajati čudne manire. Vodstvu ni nič kaj priljubljena organizacija. Če le more, dá to čutili. Šlo je tako daleč, da je celo kazensko premestilo predsednika skupine k slabšemu delu. Od njega in njegovega tovariša, ki je za-

poslen pri preši že osem let, je zahtevalo prekomerno storitev. Ker ni sta zmogla zahtevane storitve, sta bila oba premescena k slabšemu delu. Njuna naslednika pa storita manj za eno tretjino, pa je g. ravnatelj vseeno zadovoljen. Tovariš Susnik Janez je zaposlen v Črni-Kaolin že od leta 1921. dalje. Zadnje leto je bil nekajkrat bolan. Zaradi tega je bil premescen iz kopaškega dela k zunanjemu. S tem se mu je znižala tudi plača. Seveda organizacija ne bo tega trpela in je podvzela že korake, da se krivice popravijo.

Sorica

V nedeljo 25. februarja bo redni letni občni zbor naše skupine v gostilni Lajtarja Petra v Sorici, in sicer po deseti maši. Centralo ba zastopal tov. Štibelj Gasper. Ker je naša skupina zelo široko raztresena in člani nemo-rejo priti vsak mesec na sestanek, prosimo, da se vsaj občnega zbora udeleže. Vabimo še posebno tiste tovariše, ki so v preteklem letu zaostali s članarino, da jo poravnajo, sicer jih bomo črtali iz našega seznama.

Kozarje

Kakor beremo, je večina podjetij uvidela potrebo, da se zvišajo plače delavstvu zaradi druginje. Tudi to smo brali, da urejajo podjetja take zadeve sporazumno z delavsko organizacijo. Naš podjetnik pa ni tako uvideven. JSZ je predložila predlog za zvišanje plač in še o ureditvi nekaterih zadev v podjetju. Želela je, da se razgovori s podjetnikom o tem predlogu. Zastopnik JSZ se je oglasil dvakrat pri njem. Enkrat ga ni bilo doma, drugič ni imel časa. Seveda je bilo to le pre-računjeno zavlačevanje. Zaradi tega je morala JSZ prositi pristojno oblast, da razpiše poravnalno razpravo. Ta se je vršila 8. februarja 1940. Podjetnik je v začetku odklanjal vsak povišek. Končno je pristal na to, da je pripravljen zvišati plače za 25 par na uro, razen tistim, ki imajo na uro 3,75 din in ki imajo pri njem hrano. Delavstvo seveda ni moglo sprejeti tega predloga. Zaradi tega se bo vršila še druga razprava. Zavedamo se, da bomo imeli še trde boje. Pa jih bomo tudi vzdržali.

Vevče

V soboto 10. t. m. smo imeli volitve obratnih zaupnikov. Postavljene so bile tri liste, in sicer bela, rdeča in zelena. Volivnih upravičencev je bilo 444, udeležilo pa se je volitev 394 ali 89% volivcev. JSZ je dobila 204 glasove, SDSJ je dobila 120 glasov in ZD 69 glasov. Naša lista je dobila od zadnjih volitev 3 glasove več. Volitve so potekale v najlepšem redu brez vsakega incidenta in brez vsake agitacije na dan volitev. Vsaka organizacija je izdala po en letak v informacijo volivcem. Da volilna udeležba ni bila večja, je vzrok v tem, ker jih je nekaj na orožnih vajah, nekaj je bolnih, nekateri se pa ne čutijo eno z delavstvom. Volitve so končane, sedaj čakaj obratne zaupnike zopet leto trdega dela. Dolžnost vsega delavstva je, da podpre njihovo delo, ki ni lahko. Prav tako pa je pričakovati tudi od strani podjetja, da ne ovira stremljenj obratnih zaupnikov, ki so izraz delavskih potreb. V tem upanju gremo na delo v novi poslovni dobi.

Dobrna

V nedeljo 25. februarja bo ob pol 9 popoldne v občinski hiši v Dobrni občni zbor krajevne organizacije JSZ na Dobrni. Dolžnost vsakega člana JSZ je, da se občnega zbora udeleži. Naša organizacija na Dobrni je še mlada. Zaradi težkih razmer, ki so nastale minilo jesen, še niti začeli nismo s praviim organizacijskim in strokovnim delom. Na občnem zboru 25. t. m. bomo naredili načrt za redno strokovno kot tudi organizacijsko delo. Centrala JSZ bo pa tudi storila, kar je v njeni moči, da se zboljša žalostni položaj delavcev v Dobrni.

Bohinjska Bistrica

Tovariši! Občni zbor je za nami, sedaj pa pogumno na delo. Tovariš Rozman nam je nazorno pokazal, kje je rešitev tudi za bohinjsko delavstvo. Zato pa samozavestno naprej. JSZ se nahaja že mnogo let v borbi, toda uničiti je ni mogoče, ker jo vzdržuje delavstvo in jo delavstvo tudi vodi, in sicer značajno in pošteno delavstvo, ki ne išče samo osebnih koristi. Mogočne politične stranke so se rušile pred našimi očmi, mi pa smo ostali, kakor smo bili: katoličani, delavci in Sloven-

ci kljub vsem klevetam, ki so jih metali na nas. Ko bi se bili tega zavedali gospodje, ki so hoteli reševati nenasitno slovensko delavstvo, bi ne bili doživeli današnje polomije. Kolo časa se neče ustaviti in proti toku je težko plavati. Delavstvo je danes že toliko brihtno, da se zaveda, kdo zanj dela, kdo ga pa potrebuje samo za pripravo. Kdor pa se v teh desetletjih, ki so bila polna gorja za slovenskega trpinca ni zbudil, bo spal tudi takrat, ko bomo šli čez prelom časa. Nas pa je trpljenje in ponižanje za storjeno delo usposobilo za borbo, da JSZ vedno lahko računa z nami. Straža pod Triglavom je na mestu.

Zalog

Krščanska delavska mladina v Zalogu uprizaro v nedeljo 18. februarja ob 4 popoldne pri g. Požarju Cirilu v Zalogu igro »Uničeno življenje«, dramo v štirih dejanjih. Drama je vzgojna in predstavlja alkoholizem, ki uničuje življenje. — Vabi KDM Zalog.

Kresnice

V nedeljo 18. februarja bo po prvi sv. maši, to je ob pol 8 zjutraj, v gostilni Vehovec redni občni zbor naše skupine. Ker se imamo pogovoriti važne stvari, prosimo, da se vsi člani gotovo udeležite občnega zbora.

Radeče pri Zidanem mostu

V nedeljo 25. februarja bo ob pol 8 zjutraj v hotelu Jadran v Radečah občni zbor Strokovne skupine papirničarjev JSZ v Radečah. Na občnem bo zastopal centralo predsednik strokovne zveze papirniških delavcev tov. Pangarski Ivan iz Vevč, ki je pri zadnjih volitvah za zvišanje plač tako uspešno zastopal naše interese. Ker se zavedamo, da bomo priborjene uspehe obdržali in še nove dosegli le z organizacijo, je dolžnost vsakega delavca, da pride na občni zbor, kjer bomo sestavili načrt za nadaljnje uspešno strokovno in organizacijsko delo. Na občnem zboru bo tov. Pangarski tudi izčrpno poročal o zadnjih pogajanjih ter o doseženih uspehih, zato pridite vsi in točno!

Občni zbori skupin JSZ v nedeljo 3. marca t.l.

Strokovna skupina kovinarjev Javornik (zastopnik JSZ Rozman Joško).

Strokovna skupina tekstilnih delavcev Kranj (zastopnik JSZ Sever Tine).

Strokovna skupina živilskih delavcev Ljubljana (zastopnik JSZ Marinček Anton).

Strokovna skupina tekstilnih delavcev Maribor (zastopnik JSZ Pestotnik Janez).

Strokovna skupina lesnih delavcev Planina (zastopnik JSZ Borc Mavricij).

Strokovna skupina lesnih delavcev Solčava (zastopnik JSZ Grošelj Jože).

Strokovna skupina lesnih delavcev št. Vid (zastopnik JSZ Pavšič Stefan).

Strokovna skupina papirničarjev v Vevčah (zastopnik JSZ Zumer Srečko).

Strokovna skupina gradbenega delavstva Kranj (zastopnik JSZ Toman Anton).

V slovo msgr. Jakobu Gašpariču

Trbovlje, 10. II. 1940.

Težko zapišem besede, ki ste mi jih, g. duhovni svetnik, monsinjor in župnik, naročili. Ko sem bil pred nekaj dnevi pri Vas, ne misleč, da govoriva zadnjič, ste mi dali naročilo, ki ga smatram sebi kot sedanjemu predsedniku Vincencijeve konference za zadnje ustno naročilo oziroma oporoko. To Vaše naročilo sem, kakor vedno, takoj zapisal: »Če umrjem kot predsednik konference, delajte na tem, da se čimprej dozida cerkev na Vodah za katero je zemljišče pripravila Vincencijeva konferenca. Sam veš, katero in kolikšno je določeno za cerkev. Vedno sem mislil, da bom tudi še jaz to doživel. Pa tega ne bom; kakor vidiš, bom moral prej umreti. Delaj vedno na tem, dokler boš predsednik te ustanove, da bodo dobivali bolniki in reveži od konference materialno ter duhovno podporo.« Tretje naročilo pa je bilo: »Če umrjem, me nikar ne slavite, saj če smo kaj storili, smo storili vsi skupaj. Posebno ti naročam, da mi ne boš govoril na grobu in pogreval stvari, ki niso Bogu dopadljive. Rajši za mene moli, tako boš imel sam zaslužnje.«

Danes, ko Vas ni več med nami, se vendar težko zdržim, da ne povem nekaj o Vašem delu. Pa naj se držim Vašega naročila, nepozabni g. župnik, in naj mi oprostite Vaša duša, če povem, samo tole:

Ko ste pred 16 leti prišli v Trbovlje, je bilo v duhovnem pogledu v naši fari marsikaj drugače. Kmalu po Va-

šem prihodu ste me poklicali, da se oglašim pri Vas kot delavec in me vprašali, kako in kje se da delavstvu s strani Cerkve ali cerkvenih ustanov kaj pomagati. Takrat sem Vam svetoval, da bi ustanovili Vincencijevo konferenco, o kateri sem bral, da drugod mnogo stori za reveže. In ugotovili ste, da se za reveže po katoliških organizacijah tu v Trbovljah premalo brigamo, ker je vendar tukaj dosti revežev.

Govorila sva o družbenih pravilih in drugem. Rekli ste: »Pravila bomo dobili in ustanovili konferenco. Ti pa boš predsednik pripravljalnega odbora, potem pa bomo izvolili stalni odbor.« Poleg vsega potrebnega in velikega dela smo jo res mogli ustanoviti leta 1928. Vsi ustanovitelji so še danes v odboru. Začeli smo delovati in mnogo storili pod Vašim vestnim vodstvom od danes, ko smo Vas prežgodaj izgubili. Ne samo mi, pa tudi reveži, katerim ste dajali kovače iz svojega žepa in rekli, da daje konferenca. Pri sejah pa niste nikoli povedali svojih lastnih stroškov in podpor. V vseh teh letih je konferenca pod Va-

sim vodstvom razdelila nad 100.000 dinarjev podpor v denarju in živežu ter za obleke potrebnim. Koliko ste pa Vi sami dali, to vé samo Bog, ker odboru niste nikoli povedali. Ko sem Vas nekoč vprašal in naročil, da Vam bomo to vendar povrnili, ste mi rekli: »Bolja je, da ostanem kovača dolžan, kadar umrjem, kot da mi ostane.«

Ko se v imenu vseh revežev kot predsednik konference poslavljam za vedno od Vaših zemeljskih ostankov, poslavljam od duhovnega vodje fare ter konference, Vam obljubljam, da bom Vašo ustno izročilo izpolnil in izpolnjeval, dokler bom predsednik te od Vas ustanovljene ustanove. Kar pa ste mi v duhovnem pogledu naročili, pa do svoje smrti. Tako želim tudi od odbora in delovnih članov konference.

Dragi ustanovnik in duhovni vodja fare! Za vedno se poslavljamo kot človeške osebnosti. Ne poslavljamo pa se od Vaših spodbud v socialnem delu. Za vse to Vam bodi Vsemogočni usmiljen plačnik! Bog blagoslovi Vaše zasnovano delo! Vse obdarovance prosim, da se pokojnika spominjajo v molitvah, ker tako se vsakdo dobrotniku najboljše oddolži.

Filip Križnik.

Razgledi

Rajši propademo z dvignjeno glavo, kakor pa da živimo z upognjenim hrbtom», je rekel grški ministrski predsednik Metaxas, ko se je vrnil z belgrajske konference Balkanske zveze. »S tem nočemo reči, da bomo do konca ostali izven vojne v bodočnosti, čeprav to od srca želimo, toda okoliščine so take, da zahtevajo od nas krepkih živcev.« Grški predsednik je z navedenimi besedami gotovo dobro označil položaj na Balkanu. Pritisk, ki ga na balkanske države izvajajo od vseh strani, je nedvomno velik. Iz besed Metaxasa bi mogli sklepati, da balkanske države ne marajo upogniti hrbtov.

Važna točka razprav na belgrajski konferenci je bilo posvetovanje, kako pridobiti za enotno politično smer še Madžarsko in Bolgarijo. Težave za pridobitev obeh teh držav za skupno politično delo z ostalimi balkanskimi državami so bile že stalno velike, ker imata obe državi težke obračune z Romunijo, ki pa ni pripravljena pogajati se za odstopitev svojega ozemlja Madžarski in Bolgariji. Optimisti vidijo rešitev v tem, da bi se začasno obe državi zadovoljili s tem, da Romunija da obljubo, da bo po končani vojni odstopila to zemljo obema državam. Seveda bi s temi vprašanji ne bila kar tako lahko rešena vsa sporna vprašanja, za katere poravnava nobena stran skozi dvajset let ni bila prav nič pripravljena. Poglavlje teh obravnav ni optimistična točka za razvoj dogodkov na Balkanu.

Med velikimi selitvami Nemcev so pomembne male selitve, ki jih je odredila turška vlada brez prejšnjih obvestil. Turška vlada je zaprla ladje delnice nemške tovarne Krupp v Carigradu in nemškemu osebju dala nalogo, da odpotuje — tudi drugod po Turčiji je bilo mnogo nemških tehnikov delavcev-specialistov po tovarnah za municijo. Vsi morajo Turčijo zapustiti. Turčija je zaveznica Anglije in Francije, ki gotovo ne želi, da bi turško oboroževanje kontrolirali nemški inženirji.

Brez upanja na uspehe bo prišel v Evropo ameriški odposlanec Welks, katerega naloga naj bo, da se posvetuje z vsemi vladami evropskih držav. Po posvetovanjih naj prične s posvetovanji za sklenitev miru. Še predno je odposlanec ameriške vlade prišel v Evropo, so se od vseh strani zaslislale izjave, da njegovo posvetovanje ne more imeti nobenih uspehov. Z angleške in francoske strani je bilo slišati, da ne more biti poprej pravega miru, dokler ni v Evropi konec narodnega socializma. Mir bo mogoč samo potem, ko zmaga Anglija in Francija, so izjavili francoski in angleški politiki. Odgovorni nemški politiki ne dajejo nobenih izjav.

Dvodnevna tajna seja francoskega parlamenta je končala z glasovanjem o zaupnici Daladierju. Bilo je navzočih 554 poslancev, ki so vsi glasovali za zaupnico. Kaj drugega se o seji ni zvedelo. Časnikarji so mogli videti samo zadovoljne obraze poslancev, izjav pa niso od njih dobili nikakih.

Francoski odgovor na nemško propagando pišejo francoski listi, da je bilo glasovanje za zaupnico Daladierju. Francija je hotela pokazati, da je močna in enotna. Baj je nemška tajna služba poizvedovala, kolikšno večino predstavlja v Franciji sedanja vlada. To glasovanje je odgovor na nemško propagando, ki računa in govori o razcepljenosti Francozov, pravijo francoski časopisi.

Glasovi o spremembah v angleški vladi so vedno bolj pogosti. Eni jo napovedujejo, drugi jo zahtevajo. Znani list »Observer« je zapisal, da se mora čimprej sestaviti enotna in složna vojna vlada. Zastopane naj bodo vse stranke in naj ima vlada zaupanje vsega angleškega ljudstva. To da je potrebno že z ozirom na sovražno propagando, ki stalno poudarja sporne točke med člani vlade ali med strankami.

Pismo uredniku

Pred kratkim se je v »Del. pravici« oglašil tovariš L. in povedal svoje poglede na rudarje. Svetoval bi, da to rubriko kar obdržijo. Po mojem mnenju ne bi bilo napačno, če bi se tovariši oglašali v tej rubriki in povedali svoje mnenje ob raznih prilikah ali dogodkih.

Danes se oglašam zaradi rubrike kot take tudi jaz, pa tudi zato, da povem svoje mnenje o našem boju z ZZD. Ko sem prebral članek tov. Srečka »Neploden boj«, so me obšle razne misli. Članek pove vse prav po pravici. Toda take stvari je naš list že ponovno obravnaval. ZZZ pa le ni mogel prepričati in bo vedno navijala staro lajno in stari napev. Mi tako vemo, kako je. Zato je škoda časa in truda, da bi hoteli ZZZ kaj dopovedati. Če bi si dala kaj dopovedati, bi sploh ne bila ustanovljena. Zaradi nas tudi ni treba pisati. Dobro poznamo ZZZ, pa tudi sami sebe.

Nam se zdi važno povedati, da nismo nikomur dolžni polagati računov. In jih tudi ne bomo. JSZ je dolžna polagati račune samo svojemu članstvu na občnem zboru, pa nobenemu drugemu. Če hoče kdo verjeti, da smo prepričani kristjani, dobro. Če pa ne, mi ne bomo zamerili. Če ne more kdo spoznati, zakaj smo borci za drugačne družabne razmere, naj pride v naše delavske domove in živi naj en dan v naši revščini. Če meni kdo, da smo komunisti ali pa boljševiki, naj nam zviša naše plače vsaj na 6 din na uro, pa bo konec našega »komunizma«. Tudi bi bilo treba poudariti, da ima delavec pravico, da si izbira strokovno in politično tako pot, kakor mu je najbolj prikladna. Krščanski socialisti smo že toliko dozoreli, da znamo misliti z lastno glavo. Ni nam treba nobenih doktorjev ali pa drugih gospodov, da bi nas imeli pod kuratelo. Svoje zadeve bomo že sami uredili. Vsem gospodom okoli ZZZ in njihovim podpornikom moramo povedati, da se jih prav nič ne bojimo. Mi smo vajeni borbe. Smo že ugnali marsikatero denuncianta, marsikate-

Iz centrale JSZ

Odbore krajevnih skupin prosimo, naj nam čimprej pošljejo predloge pa tudi eventualno gradivo za koledarček za leto 1941. Ker je treba z zbiranjem gradiva začeti dovolj zgodaj, prosimo, da o tem razpravljate in nam sporočite, kako naj bi bil koledarček za leto 1941, urejen.

Odborom krajevnih skupin. Te dni se vrše redni letni občni zbori. Ponovno opozarjamo: tri dni po občnem zboru prijavite novi odbor oblasti pa tudi nam v centralo.

Če boste to uredili takoj, prihranite delo sebi in tudi nam za nepotrebne urgence.

*

Vsi, kateri si še niso nabavili oz. zamenjali delavskih knjižic z novimi poslovnimi knjižicami, naj to čimprej uredijo. Izdajanje in zamenjava starih knjižic z novimi je podaljšana do konca marca t. l.

Poslovne knjižice izdajajo občine.

Kdor ne bo imel nove poslovne knjižice, bo imel pozneje velike neprilike. Zato je zelo važno, da si jih vsi, tako delavci kot nameščenci oskrbite.

*

Kdor želi dobiti brezposelno podporo pri borzi dela mora za prijavo predložiti staro in novo poslovno knjižico. Kateri bi tega ne storili, ne bodo dobili podpor in jih JBD ne bo vzela v evidenco.

Če kateri nima stare delavske knjižice naj prosi, da mu občina izstavi potrdilo, da se mu je nova knjižica izdala brez predložitve stare delavske knjižice. Prosimo, da to upoštevate in se tako izognete raznim neprilikam.

Volivnim odborom za izvedbo volitev delavskih in nameščenskih obratnih zaupnikov

Volivne odbore opozarjamo, da takoj po izvršenih volitvah skličejo seje novo izvoljenih zaupnikov v svrhu konstituiranja.

Še istega dne izpolnite vse predpisane tiskovine in jih pošljite na naš naslov.

Ne odlašajte s tem delom in uredite takoj vse potrebno!

Cirili Žirovnikovi v spomin

Žalostno je zapel mengeški zvon in oznanil, da si se poslovila od nas Ti, draga Cirila. Ali je sploh mogoče, da si nas zapustila, da si se ločila od nas? Da! Zamolklo bobnenje zemlje na Tvojo krsto nas je prepričalo, da je Vsemogočni poklical svojo nevesto ter jo presadil iz te

solzne doline v nebeški vrt, da tam cvete in krasi rajske divade. Sredi zime, ko je narava odeta z belim prtom, si zatislila oči. Nič se nisi poslovlila, nič nam nisi rekla, ko si odhajala. Čisto mirno je zasllo tvoje sonce, da zasije v novem žaru tam v deželi pokoja. Ali si pomislila, draga Cirila, kaj bodo brez tebe mamica in ostali domači? Ali veš, kako hud udarec si jim prizadejala, ko si odšla skoraj brez slovesa? Kakor angelček na lahkih krilih je splavala tvoja čista duša pred božji prestol. Tiho in sladko si snivala na mrtvaškem odru, vsa s cvetjem odeta, saj si bila tudi Ti sama kipeča mladost v prvem cvetju. Tiho je bilo, le zvon je udarjal enoglasno zadnjo pesem Tebi, ki te neso zadnjikrat skozi vrsto tvojih dragih tovarišic. Ne težko kamenje — naše cvetje je pokrilo tvojo krsto, da umrje v temnem grobu ob Tebi. Mi, ko klonimo v solzah ob Tvojem grobu, tiho molimo: »Zgodi se Tvoja volja« ...

Počivaj sladko, draga Cirila! Tvojim staršem in domačim pa naše odkritosrčno sočutje!

Tvoje sodelavke v Jaršah.

MALI OGLASI

POSAMEZNA BESEDA 50 PAR

Ako ste delavci resnično zavedni, potem vlagajte svoje prihranke v PRVO DELAVSKO HRANILNICO IN POSOJILNICO V LJUBLJANI.

Tudi delavske organizacije imajo svoj denar pri nas.

PREMOG in DRVA kupite ugodno pri Podobnik Vinko v Ljubljani, Tržaška cesta 16. — Telefon 33-13.

Službeni red pri TPD

Čim je TPD izdala svojemu delavstvu nov službeni red, to je bilo lani meseca aprila, je JSZ storila potrebne korake, da bi omilila razne trdote, katere je imel službeni red. Tozadevno so tov. Rozman, Križnik in Diacci intervenirali pri rudarskem glavarju g. ing. Čučku, ki je obljubil, da se bo za zadevo zavzel. JSZ je nato po Zvezni rudarjev JSZ vložila pri Rudarskem glavarstvu in Rudarski zadrugi tozadevne spreminjalne predloge.

Te dni smo dobili informacijo, in sicer od g. rudarskega glavarja, da je bila pred dnevi seja velikega odbora obeh skupin, to je prve in druge zadruge, na kateri so te predloge skupno s predlogi druge skupine rudarske zadruge proučili in v glavnem sprejeli. Na podlagi tega bodo rudarji v najkrajšem času dobili nov službeni red.

Delavska PRAVICA

GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Izhaja vsak četrtek popoldne, v primeru praznika dan prej. — Uredništvo in uprava je v Ljubljani, Miklošičeva cesta 22-I. — Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo, Miklošičeva 22-I. Oglasi po ceniku. — Telefon štev. 4948. Številka pošt. čekovnega računa 14.900.

Posamezna številka 1 din. Naročnina: za 1 mesec 4 din, za četrt leta 10 din, za pol leta 30 din, za vse leto 40 din. Zamejstvo mesečno 7 din, letno 70 din.

Urejuje in odgovarja Rozman Jožko v Ljubljani. Izdaja za konzorcij »Delavske pravice« Srečko Žumer, Ljubljana. Tiska Zadruga tiskarna r. z. z. o. z. v Ljubljani, Tyrševa c. 17 (Maks Blejso).